

KLEURVERKENNING

Dudok benzinestation Groningen

Opdrachtgever:
Gemeente Groningen
Vastgoedbedrijf

DATA

Gebouw	Benzinestation
Datering	1954-55
Architect	W.M. Dudok
Adres	Turfsingel 16 [redacted]
Status	Rijksmonument, monumentnr. 530857
Opdrachtgever	Gemeente Groningen - vastgoedbedrijf [redacted]
Contactpersoon	[redacted]
Gemeente Groningen Contactpersoon	Stadsontwikkeling gemeente Groningen [redacted]

COLOFON

Onderzoek en rapportage	Veldman en Veltman [redacted] Oudemolen [redacted] www.veldmanenveltman.nl [redacted]
Onderzoekperiode	7 - 21-september 2021
Foto's	Voorpagina Uit bouwhistorische verkenning, [redacted] Overige foto's Veldman en Veltman RCE

© Niets uit deze rapportage mag worden overgenomen, verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande (schriftelijke) toestemming van de auteur.

INHOUDSOPGAVE

Data en Colofon	2
1. Inleiding en onderzoeksvraag	4
2. Relevante bouwhistorische informatie	4
3. Onderzoeksmethode	4
4. Documentatie kleurverkenning	5
5. Conclusies en aanbevelingen	21
6. Bronnen	22
Bijlage 1	Redengevende omschrijving monumentenregister
Bijlage 2	RAL kleurcodificatiesysteem
Bijlage 3	Archieffoto's

1. INLEIDING EN ONDERZOEKSVRAAG

In het kader van planvorming rondom de herbestemming van het voormalig benzinestation en het omliggend gebied aan de Turfsingel 16 te Groningen, zijn wij door [REDACTED] van de Gemeente Groningen gevraagd een kleurverkenning uit te voeren aan het exterieur van dit gebouw.

Doel van het onderzoek is om - voor zover mogelijk - te komen tot een documentatie van de historische verflagen, waarbij de nadruk zal liggen op de oorspronkelijke kleurperiode.

Het onderzoek is door ons uitgevoerd in september 2021.

Alle onderdelen zijn voor ons op dat moment met eigen klimmaterieel bereikbaar.

2. RELEVANTE BOUWHISTORISCHE INFORMATIE

Het voormalig Essostation werd in 1954 gebouwd naar een ontwerp van W. M. Dudok.

Het gebouw is één uit een serie van het Dudok-prototype waarvan er tussen 1953-1967 in Nederland 116 modellen gebouwd zijn.

Het gebouw in Groningen is het enige resterende gebouw in de openbare ruimte. Een ander model uit de serie is het voormalige Esso-station aan de A2 bij Vinkeveen. Dit model is in de jaren '90 gerestaureerd en verplaatst naar een terrein in Raamsdonksveer.

Het unieke van het gebouw in Groningen is dat het het enige is met een vergroot casco, waarmee de luifel tegelijkertijd verkleind werd. Deze wijziging in het ontwerp is tot stand gekomen vanwege het transformatorstation dat in de westzijde van het gebouw moest worden opgenomen.

Het is een betonskelet gebouw met stalen puien. Oorspronkelijk waren rondom alle bovenlichten open. De westzijde (trafo-deel) is nu volledig gesloten.

Aan de noordzijde bevinden zich 2 deuren voor toiletten en een drietal vitrines.

Oorspronkelijk was aan deze zijde ook een deur aanwezig die toegang verschafte naar het verkoopgedeelte. Deze deur is later verplaatst naar de oostzijde. Hier zijn ook openslaande ramen aanwezig. Aan de zuidzijde is een deur naar een magazijn aanwezig.

Er is een V-vormig lessenaarsdak aanwezig van beton. Hierop was oorspronkelijk lichtreclame aanwezig van Esso.

3. ONDERZOEKSMETHODE

De stratigrafiën zijn zoveel mogelijk gezet op representatieve en oorspronkelijke onderdelen van het interieur.

In de zo ontstane kleurtrappen zijn de verschillende verflagen opeenvolgend blootgelegd met een scalpelmessje en vervolgens genummerd en gecodeerd. Daarnaast, en waar het zetten van een kleurtrap niet mogelijk of noodzakelijk was, zijn op diverse onderdelen controlepuntes uitgevoerd om toch een indruk te krijgen van de opbouw.

4. DOCUMENTATIE KLEURVERKENNING

In de overzichtsfoto's worden de beschreven onderzoeksplaatsen (genummerde stratigrafieën) weergegeven met rode cirkels.

De overige onderzoeksplaatsen en de puncties worden weergegeven met blauwe cirkels.

Wanneer het een onder- of achterliggend onderdeel betreft wordt dit weergegeven met een onderbroken cirkel.

Stratigrafieën worden genoteerd in tabellen naast een foto van de stratigrafie.

In de tabellen staat de S met nummer in het vak linksboven voor de betreffende stratigrafie.

In de tweede kolom staat een omschrijving van de kleur.

In de derde kolom staat soms een kleurcode, of informatie over de afwerklaag.

De kolom met romeinse cijfers geeft de vermoedelijke eindlaag van een kleurperiode weer.

In de laatste kolom met kleurvlakjes wordt soms een datering weergegeven van een belangrijke kleurperiode.

Over de puncties wordt op een andere manier informatie gegeven middels een beschrijving naast een foto van de punctie.

De kleuren zoals deze digitaal worden weergegeven, geven slechts een indicatie van de daadwerkelijke kleur, en moeten daarom altijd worden gecontroleerd aan de hand van een kleurenwaaier.

De kleuren zijn gecodeerd naar het kleurencodificatiesysteem RAL (zie bijlage 2)

Genoemde kleuren zijn indicatief, aangezien de aangetroffen kleuren door allerlei omstandigheden kunnen zijn beïnvloed, zoals vervuiling, verbleking/verdonkering maar ook door het blootleggen met behulp van het scalpelmesje.

Zwarten, witten en crèmekleuren krijgen gezien bovenstaande niet altijd een kleurnummer toegekend, aangezien vooral deze kleuren minder betrouwbaar te coderen zijn.

Imitatieschilderingen en de meer recente (modernere) verflagen krijgen geen kleurcode meer toegekend.

Onderzoeksplaatsen Oostzijde

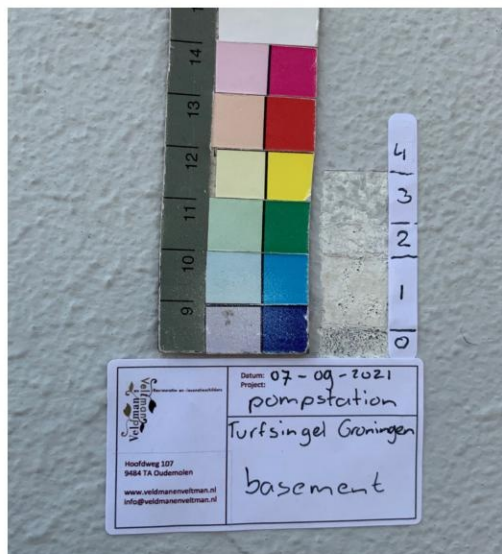

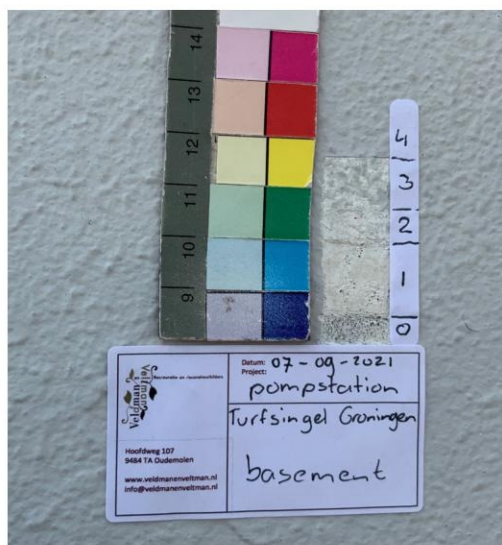
S 1	geveldeel onder dakoverstek			
0	staal	drager		
1	oker	conserveerlaag		
2	geel-crème	RAL 1013	I	
3	zachtgeel		II	
4	middengeel		III	
5	zachtgeel		IV	
6	rood	RAL 3002	V	
7	rood	RAL 3002	VI	
8	crème-wit		VII	
9	crème-wit	huidig	VIII	
10	vuillaag	huidig		

NB. Wij hebben op diverse plaatsen gekrabbd om te kijken of er nog detaillering in de vorm van letters of gekleurde vlakken of banden aanwezig zijn in de oudste periode maar hebben dit niet aangetroffen.

S 2	Basement			
0	beton	drager		
1	geel-crème	RAL 1013	I	
2	dun pleisterlaagje			
3	crème-wit		II	
4	grijs-wit	huidig	III	

S 3	Geschilderde plint			
0	beton	drager		
1	rood	RAL 3002	I	
2	dun pleisterlaagje			
3	blauw		II	
4	donkerblauw	huidig	III	

NB. Tussen laag 1 en 2 zit nog een dunne laag groenig grijs. Deze laag zit niet in de kleurtrap.

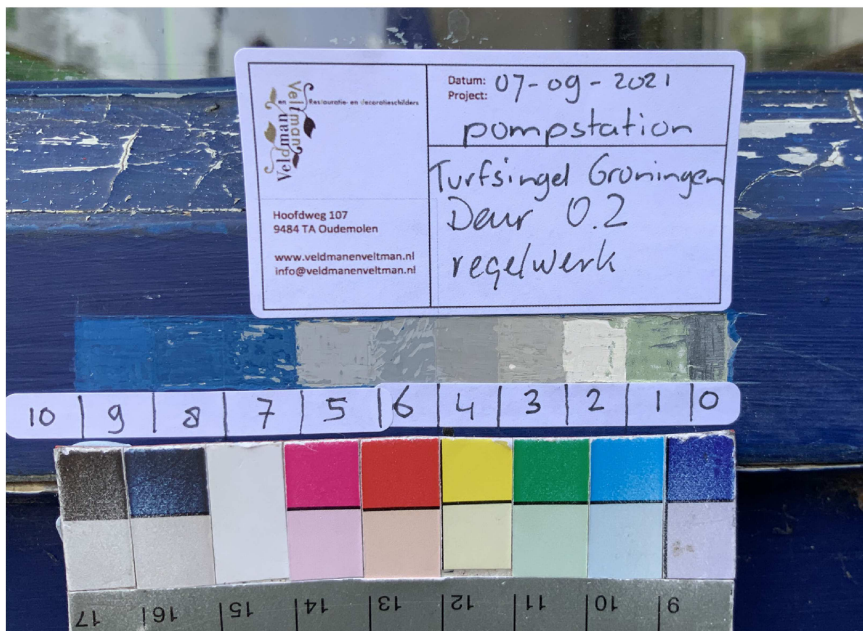
De geschilderde rode plint was oorspronkelijk 2 cm lager.

S 4	Deur - paneel			
0	triplex/plaatmateriaal	drager		
1	rood	RAL 3002	I	
2	grondverf grijs			
3	groen-grijs		II	
4	grijs		III	
5	grijs		IV	
6	blauw		V	
7	blauw		VI	
8	blauw	huidig	VII	

S 5	Deur - regelwerk			
0	staal	drager		
1	groen	primer		
2	geel-crème	RAL 1013	I	
3	groen-grijs		II	
4	grijs		III	
5	grijs		IV	
6	grijs		V	
7	blauw		VI	
8	blauw		VII	
9	blauw		VIII	
10	blauw	huidig	IX	

P 1 Ramen

Hier zijn de oudste twee afwerklagen goed in beeld, nl. een okerkleurige conserveerlaag gevolgd door de eerste afwerking in geel-crème - RAL 1013.

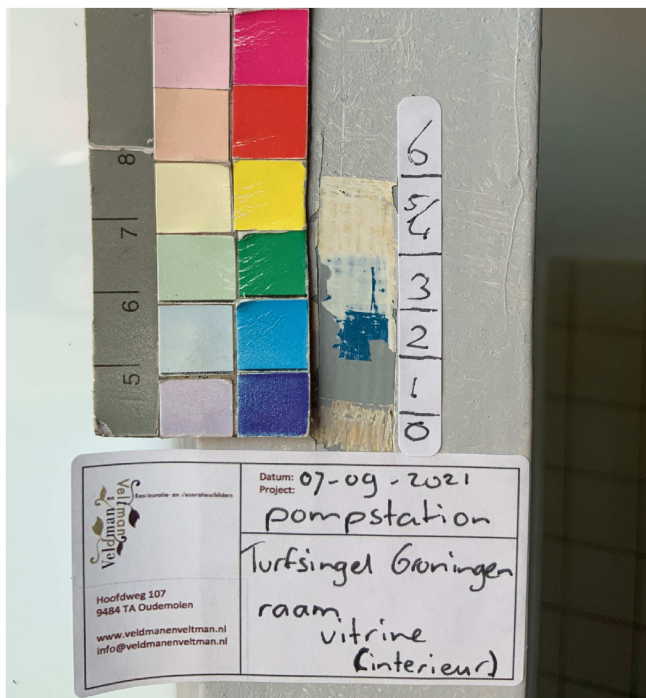

Een uitgebreide kleurtrap volgt op pagina 20, waar de zuidzijde wordt beschreven.

Onderzoeksplaatsen noordzijde

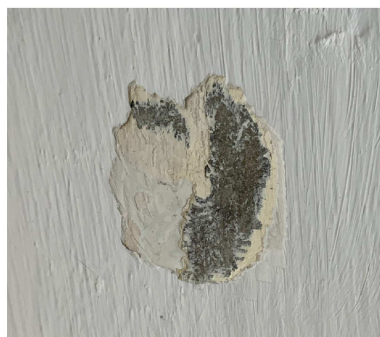
S 1	Raam- vitrine (interieur)			
0	grenen	drager		
1	grijs (met grondverf)	RAL 7042	I	
2	blauw		II	
3	crème grondverf			
4	crème		III	
5	lichtgeel		IV	
6	grijs	muurverf - huidig	V	

P 1 Zijkant vitrine - hout

De oudste grijs is ook aangetroffen als oudste afwerking op de houten zijkant van de vitrine.

P 2 Zijkant vitrine - steen

De oudste afwerking op het stenen deel van de vitrine is een crème-wit - RAL 9001.

P 3 Zijkant lessenaarsdak

Het was niet mogelijk om hier een goed leesbare kleurtrap te maken. Een punctie gaf het volgende beeld:

De oudste afwerking is een crème-wit (RAL 9001).

die plaatselijk is verkleurd naar zachtgeel (RAL 1015).

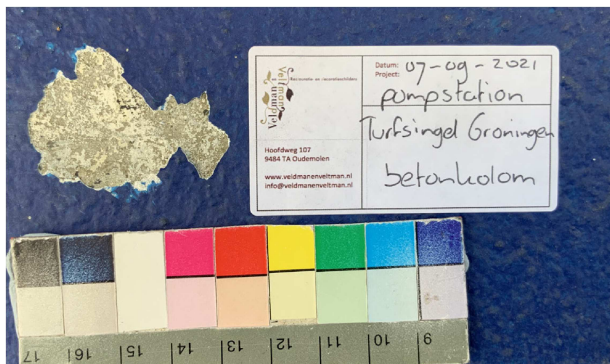
Hierna volgen een een antraciet, een roze grondverf gevolgd door een rood, een aantal crèmes/witten en een aantal blauwen.

P 4 De bovenrand

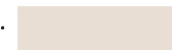
Deze is rondom in zijn geheel vernieuwd.

P 5 Betonkolom

De oudste afwerking een crème-wit (RAL 9001).

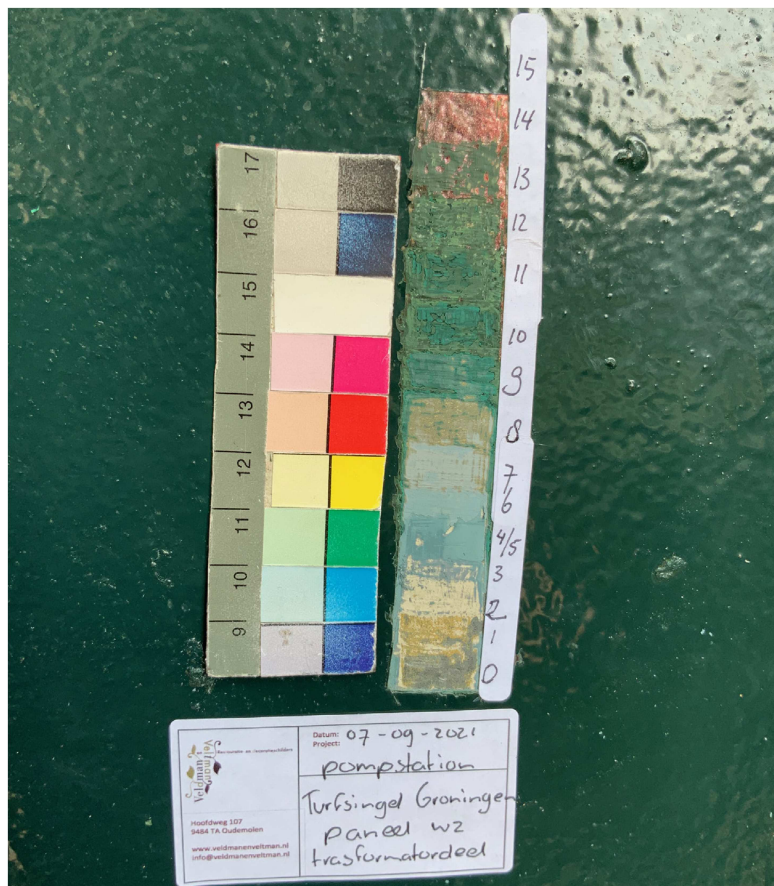
P 6 Dakoverstek

De oudste kleur varieert hier van RAL 9001 tot RAL 1015.

Onderzoeksplaatsen Westzijde

S 1	Paneel			
0	staal	drager		
1	oker	conserveerlaag		
2	geel-crème	RAL 1013	I	
3	grijs	grondverf		
4	turkoois donker		II	
5	turkoois		III	
6	turkoois licht		IV	
7	grijs		V	
8	ijzerglimmer goud		VI	
9	groen	grondverf		
10	donkergroen	fragmentjes	VII	
11	groen		VIII	
12	ijzerglimmer zilver		IX	
13	groen		X	
14	ijzerglimmer koper		XI	
15	donkergroen	huidig	XII	

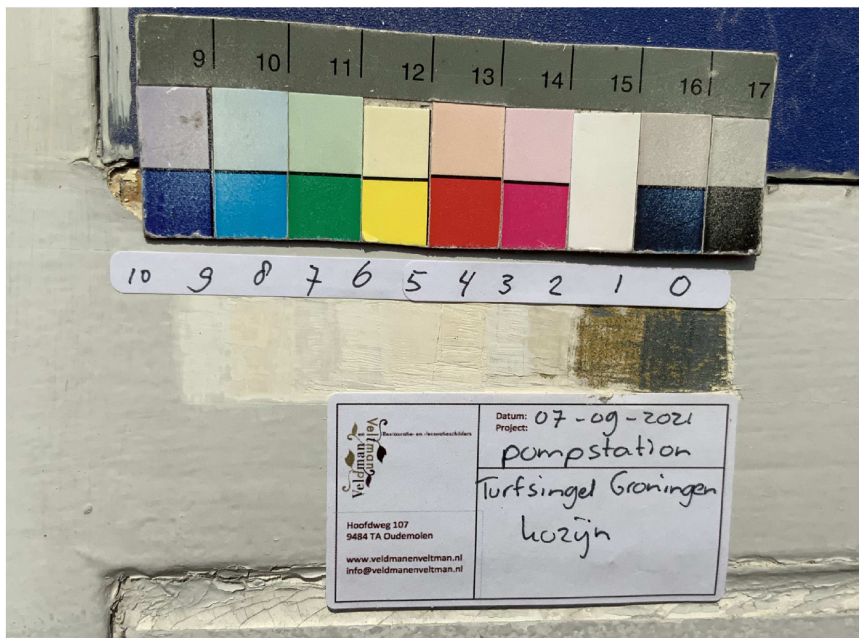

S 2	Deur			
0	staal	drager		
1	oker	conserveerlaag		
2	geel-crème	RAL 1013	I	
3	grijs	grondverf		
4	turkoois donker		II	
5	turkoois		III	
6	lichtgroen		IV	
7	lichtblauw		V	
8	lichtgrijs		VI	
9	bruingroen		VII	
10	groen	grondverf		
11	felgroen		VIII	
12	ijzerglimmer zilver		IX	
13	donkergroen	huidig	X	

Onderzoeksplaatsen zuidzijde

S 1	Kozijn			
0	staal	drager		
1	oker	conserveerlaag		
2	geel-crème	RAL 1013	I	
3	crème		II	
4	geel-crème		III	
5	licht geel-crème		IV	
6	crème-wit		V	
7	lichtgrijs		VI	
8	geel-crème		VII	
9	crème-wit		VIII	
10	grijs-wit	huidig	IX	

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De conclusies moeten worden gelezen als veronderstellingen, welke wij baseren op onze onderzoeksresultaten in samenhang met een aantal gegevens uit gebruikte bronnen.

Ze zijn bedoeld om tot gedachtevorming te komen omtrent de verschillende historische uitmonsteringen van het exterieur, en moeten dus niet gelezen worden als enige juiste waarheid.

Qua kleurstelling heeft het gebouw er in de bouwtijd vermoedelijk als volgt uitgezien:

Het gebouw was uitgevoerd in Esso kleuren.

Alle in staal uitgevoerde gevelaanzichten waren crème-wit. Ook de betonkolom en de dak-zij-aanzichten waren in crème-wit uitgevoerd.

Welke wit dit precies is geweest is niet met 100% zekerheid vast te stellen, aangezien deze op verschillende plekken net iets anders wordt waargenomen.

Waarschijnlijk is het een RAL 9001 of een RAL 1013 geweest.

Op de zwart wit archieffoto uit de bouwtijd (zie bijlage 3 - archieffoto's) is te zien dat het achterste deel van de gevel, het transformatordeel, donkerder gekleurd is. Wij hebben daarom op dat onderdeel nog extra checks uitgevoerd. We hebben absoluut geen donkere kleur aangetroffen in de oudste afwerkklagen, maar alleen de crème-wit over een okerkleurige conserveerlaag. Wij hebben dan ook geen verklaring voor wat we op de foto zien.

Zou het kunnen dat we hier het staal nog zien en dat dat deel nog geschilderd moet worden?

De geschilderde plint was in rood uitgevoerd, een RAL 3002.

Ook het paneel in de deur, die oorspronkelijk aan de Noordzijde was geplaatst, was rood.

Over de dakrand, die inmiddels vervangen is kan slechts worden opger-

merkt dat deze in rood zou kunnen zijn uitgevoerd. Op de zwart wit archieffoto uit de bouwtijd (zie bijlage 2 - archieffoto's) is zichtbaar dat deze redelijk donker van kleur is. En op een foto van de RCE van het gerestaurerde Dudok benzinestation uit Vinkeveen (zie bijlage 3 - archieffoto's) is deze in ieder geval wel in rood uitgevoerd.

De vitrines zijn waarschijnlijk in grijs uitgevoerd geweest.

Waarschijnlijk was het gevelvlak direct onder de luifel ook geheel crème-wit. Wij hebben op diverse plaatsen gekrabd, maar geen teksten of gekleurde vlakken aangetroffen in de oorspronkelijke laag.

Op de archieffoto uit de bouwtijd is te zien dat de Esso reclame bovenop het dak staat aan de transformator-zijde.

De letters van J.DE JONG EN ZONEN zijn mogelijk losse opliggende letters geweest.

Aanbevelingen

Het is aan te bevelen om kleurproeven op te zetten om de aangetroffen kleuren in samenhang te kunnen beoordelen.

Deze proeven worden bij voorkeur gezet in een gebied met aan elkaar grenzende onderdelen, op een niet al te klein oppervlak.

Daarnaast zou het de moeite waard zijn om te informeren naar het gerestaurerde Dudok benzinestation uit Vinkeveen, wat nu in Raamsdonkveer staat.

Mogelijk/waarschijnlijk is ook daar een kleurhistorisch onderzoek verricht. Het is interessant om de bevindingen van beide onderzoeken naast elkaar te leggen.

Verder is het aan te bevelen om in de uitvoering van het werk alert te zijn op details die nu mogelijk niet aan het licht zijn gekomen.

Vooraf het gevelvlak direct onder de luifel zou tijdens het schuren nog iets kunnen prijsgeven.

6. BRONNEN EN NASLAGWERKEN

Bronnen

- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (20-11-2020). Monumentnummer: 530857, geraadpleegd op 21-09-2021, van <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/530857>
- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, geraadpleegd op 21-09-2021, van https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/rce-mediabank/?fq%5B%5D=-search_s_entity_name:%22Foto%27s%20en%20dia%27s%22&q=-dudok%20benzinestation&mode=gallery&view=horizontal&sort=order_s_objectnummer%20asc
- [REDACTED] Gemeente Groningen, okt. 2020: Bouwhistorische verkenning benzinestation Turfsingel 16 Groningen
- Iris architecten, Utrecht, ca 2020: Bouwkundige haalbaarheidsstudie

Naslagwerken

- Haslinghuis, E. J./ H. Janse, 1997: Bouwkundige termen, Verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie, Leiden.
- Bot, P., 2009: Vademecum historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur, Alphen aan de Maas
- Denslagen, W.F./ A. de Vries, 1984: Kleur op historische gebouwen, Den Haag

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Monumentnummer*: 530857

Postbus 1600
www.cultureelerfgoed.nl

T
F
E

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 13 september 2010
Kadaster deel/nr.: 58633/136

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Groningen	Groningen	Groningen		
Straat*	Nr.*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*
Turfsingel	16		9712 KP	Groningen
Turfsingel	16	aa	9712 KP	Groningen
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kad. object*	Appartement	Gron perceel
Groningen	F			3409

23

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

BENZINESTATION MET TRANSFORMATORHUISJE aan de Turfsingel 16 te Groningen. Het betreft in typologisch opzicht een zeer vroeg voorbeeld: het ontwerp van het prototype dateert uit 1953, het gaat om een gestandaardiseerd ontwerp dat in geheel Nederland is gebouwd. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog ontstond langs de Nederlandse wegen het zelfstandige benzinestation. De aardoliemaatschappijen namen gerenommeerde architecten in de arm, bijvoorbeeld W.M. Dudok (1884-1974) en S. van Ravesteyn (1889-1983). Het in opdracht van Esso Nederland N.V. in 1954-1955 gebouwde benzinestation met transformatorhuisje te Groningen staat op een driehoekig, langgerekt terrein dat deel uitmaakt van de groenstrook aan de noordzijde van de kade van het Lopende Diep en de Turfsingel, nabij de kruising van Turfsingel, Boterdiep en Bloemstraat. Het object is een ontwerp van architect W.M. Dudok uit Hilversum, de aannemer was Geerdink uit Rotterdam. Aanankelijk had de gemeente het plan om op dezelfde plaats aan de Turfsingel een transformatorhuisje te bouwen en werd Esso de bouwvergunning niet verleend. Na onderhandelingen tussen gemeente en Esso is de aardoliemaatschappij akkoord gegaan met een combinatie van transformatorhuisje en benzinestation en kon op 4 augustus 1954 alsnog een bouwvergunning worden verleend voor een combinatie van benzinestation en transformatorhuisje onder één kap. De bouwkosten bedroegen 40.000 gulden. Na 1976 trok Esso zich terug en de gemeente -eigenaar van het gebouw - verhuurde het benzinestation aan de 'witte pompen' maatschappij BIM. Sinds 2008 exploiteert aardoliemaatschappij Gulf het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Datum van downloaden 9 september 2021

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

benzinestation. Het object is uitgemonsterd met de Kleuren in de hussstijl van Gulfi: azuurblauw, crèmewit, oranje.

Omschrijving

Het één bouwlaag tellende benzinestation met transformatorhuisje heeft een rechthoekige plattegrond van 9,50 x 7,00 m. De fundering bestaat uit veertien platen van gewapend beton en het opgaande werk is boven een plint van beton samengesteld uit een betonskelet met glazen en stalen puien en gemetselde tussenwanden. De bouwmassa kent twee identieke, ruggelings geplaatste volumes, beide voorzien van een hellende betonnen dakruifel in de vorm van een lessenaarsdak. Vanuit het midden, op de plaats waar beide volumes en de lage zijden van de lessenaarsdaken elkaar raken, lopen de dakhelven aan de voor- en achterzijde (oost en west) schuin omhoog tot een hoogte van circa 4,00 m. De dakrand verfongt naar de uiteinden, heeft aan vier zijden een overstek en rust op twee tapse betonkolommen tussen beide bouwvolumes in. Het oostelijke deel van het bouwvolume biedt onderdak aan de winkel van het benzinestation en bevat aan twee zijden glaspalen met bovenlichten (oost en noord); inwendig verdeelde oorspronkelijk een tussenmuur het oostelijke deel in een magazijn en een 'salesroom'. Het westelijke deel herbergt het transformatorstation en een toiletgroep voor dames en heren; dit gedeelte vertoont uitwendig een gesloten karakter en contrasteert in dat opzicht met het winkeligedeelte dat aan twee zijden met circa 3,00 m hoge stalen puien met glazen invulling is uitgevoerd. Het gesloten bouwdeel met transformatorhuisje en toiletgroep heeft eenzelfde vlakverdeling als het winkeligedeelte, maar de vlakken van de pui zijn met stalen platen afgedekt. Een verbouwing in 1982 door architectenbureau Wijnsema uit Groningen leidde tot verplaatsing van de stalen toegangsdeur van de noordzijde naar de oostgevel en verwijdering van inwendige bergingen. Inwendig o.m. een stalen kapconstructie met bevestiging van trekstangen aan stalen kolommen; stalen frame van de kassarimte. De winkelruimte bevat nog gedeeltekijk de oorspronkelijke wandtegels, het plafond is in de jaren '80 van de twintigste eeuw verlaagd.

Waarderling

Het benzinestation met transformatorhuisje uit 1954-1955 naar ontwerp van W.M. Dudok vertegenwoordigt algemeen belang op basis van de - de cultuurhistorische waarde want het betreft een bouwkundig exponent van de naoorlogse jaren en in die zin bezit het benzinestation symboolwaarde voor de groeiende welvaart en heeft het ijkwaarde voor de daarmee nauw verbonden toenemende automobilitet in Nederland; - architectuurhistorische waarde want het is een belangwekkende proeve uit het rijke oeuvre van W.M. Dudok en vormt een mijlpaal in de geschiedenis van het naoorlogse bouwen in ons land; - de architectuurhistorische waarde want het betreft in typologisch opzicht een zeer vroeg voorbeeld; het ontwerp van het prototype dateert uit 1953, het gaat om een gestandaardiseerd ontwerp dat in geheel Nederland is gebouwd; - de architectuurhistorische betekenis want het is het laatste functionerende benzinestation van een type waarvan tot 1967 in Nederland 112 exemplaren zijn gebouwd; het exemplaar te Groningen is het enige nog in bedrijf zijnde benzinestation van dit type; - de architectuur- en bouwhistorische betekenis want de toegepaste constructie geldt als interessant; deze bestaat uit een stalen kap die door middel van trekstangen aan stalen kolommen is bevestigd en verder is het frame van de winkelruimte van staal; - de markante verschijningsvorm en de esthetische hoedanigheid van het object (met de twee licht hellende dakvlakken en de ruimhartige toepassing van glas) aangezien deze karakteristieken in hoge mate bijdragen aan de functionaliteit en aan de beeld- en herkenningswaarde van het benzinestation; - de gaafheid want het object bevat ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp slechts enkele ondergeschikte wijzigingen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Datum van downloaden 9 september 2021

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Hoofdcategorie
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie
Nijverheid

Functie
Benzinestation

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registratiegegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 9 september 2021

Bijlage 2 RAL kleurcodificatiesysteem

RAL is een coderingssysteem om kleuren van verf en andere coatings te definiëren. Het systeem is in 1927 in Duitsland ontwikkeld; RAL staat voor ReichsAusschuss für Lieferbedingungen. De standaard wordt beheerd door het Deutsches Institut für Gütesicherung und Kennzeichnung e.V.

Deze lijst had in 1927 oorspronkelijk 40 kleuren. Thans zijn er 210 kleuren gedefinieerd. In beginsel zijn het verfkleuren. De kleuren werden fysiek vastgelegd en met laboratorium-zorgvuldigheid gereproduceerd.

Een bepaald kleurnummer heeft een unieke kleurnaam (dat wil zeggen uniek in deze lijst) en is vertaald in 6 talen (Duits, Engels, Frans, Spaans, Italiaans, Nederlands).

Deze kleurdefinities zijn standaard geworden in industrie, bouw en verkeersveiligheid.

Bijlage 3 Archieffoto's

Het benzinestation in 1954-'55

Bron: Bouwhistorische verkenning benzinestation Turfsingel 16 Groningen

*Dudok benzinestation - Snelweg 2 Vinkeveen, voor restauratie
Bron: Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed Amstersfoort - documentnr. 303.341*

Dudok benzinestation - lag voorheen aan Snelweg 2 te Vinkeveen, na restauratie, nu in Raamsdonksveer
 Bron: Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed Amstervoort - documentnr. 521.689

